

ЗАПИСНИК
са јавне расправе о нацрту Плана развоја општине Топола,
одржане дана 11.3.2021. године (четвртак) у термину 11.-13,00 часова,
у скупштинској сали зграде Општине.

Јавој расправи присуствују:

- Данијела Ђокић Пантић, заменик председника Општине Топола,
- Милица Станишић, начелник Општинске управе општине Топола,
- Јасна Мильковић, руководилац одељења за буџет, финансије, привреду и друштвене делатности,
- Давид Пајић, шеф кабинета председника Општине Топола, председник Комисије за спровођење јавне расправе о Нацрта Плана развоја општине Топола,
- Чланови Комисије (запослени у Општинској управи):
 - Милан Вукићевић,
 - Драган Стојановић,
 - Снежана Јеремић,
- Милан Јокић (директор APP Топола, члан Комисије),
- заинтересовани грађани:
 - Новица Ђоковић из Доње Шаторње,
 - Драган Николић из Горовича.

Записник води Љиљана Милетић, радник Општинске управе општине Топола.

Данијела Ђокић Пантић, заменик председника Општине Топола, поздравила је све присутне и захвалила им се на доласку, јер ће својим сугестијама дати допринос да заиста развој општине Топола иде у неком правом смеру, а затим је присутне обавестила да је пре 10-так минута сазнала да је један од одборника јутрос преминуо од последица корона вируса и да из тог разлога неће моћи да присуствује даљој расправи, али да свакако стоји на располагању за све што је у њеној могућности.

Милан Вукићевић, члан Комисије, поздравио је све присутне и изложио План развоја општине Топола, рекавши да је то један дугорочни документ развојног планирања општине Топола. Израђен је у складу са смерницама датим у Закону о Планском систему који је почeo да се примењује крајем октобра 2018. године и прописима Владе РС о обавезним елементима Плана развоја, а то су: Преглед и анализа постојећег стања у општине, визија – жељено стање, приоритетни циљеви развоја општине, предлог и кратак опис мера за остваривање циљева и спровођење плана и извештавање. Преглед и анализа се састоје од анализе следећих модула: основни географски подаци и историјат, становништво, локална самоуправа, људски ресурси и тржишна роба, економија, пољопривреда, инфраструктура, туризам, здравство и социјална заштита, образовање, култура, спорт и информисање. Прикупљени су званични подаци од релевантних институција и организација, а и општинске службе су учествовале у прикупљању свих података и давале тренутне процене о пресеку стања на територији општине Топола у својим областима рада. На основу прегледа и анализе постојећег стања утврђене су слабости, снаге, шансе и претње извођењем SWOT анализа, на чијој бази се прешло на утврђивање Визије и приоритетних праваца развоја општине у наредном периоду. Општинско руководство је учествало у дефинисању Визије: Топола је безбедна средина која има развијен систем здравства и социјалне заштите, уз активно укључивање грађана у комплетан локални и друштвени живот заједнице, у којој су пољопривреда и туризам најважније делатности у општини; Топола је препознатљива туристичка дестинација са савременом инфраструктуром и здравом еко-средином. Слоган гласи: „Топола - Ризница културе и историјских вредности“.

На радионицама је руководство Општине уз остale релевантне учеснике утврдило 6 развојних праваца - приоритета, а то су: рурална економија и привреда, туризам, инфраструктура, животна средина, друштвене делатности и грађански активизам. Утврђено је 15 приоритетних развојних циљева и 45 мера за остваривање истих.

Код првог приоритета – Рурална економија и привреда први циљ је унапређење примарне пољопривредне производње, а предложене мере су повећање примарних засада воћа и винове лозе, гајење култура у затвореном простору и повећање броја грала у сточарству. Други циљ је унапређење прерадних и институционалних капацитета за који су мере за остварење: повећање складишних капацитета (хладњаче, силоси, магацини...), повећање прерађивачких капацитета и повећање броја удружења и организација у сектору аграра. Предлог циљева и мера за остваривање дат је од стране релевантних институција из области пољопривреде, пре свега општинског одсека за пољопривреду, али и осталих институција и

организација које су учествовале на радионицама. Мере су углавном дугорочне, а предлог је да извори финансирања буду интерни – буџет Општине и екстерни – донаторска средства. Трећи циљ је из домена привреде – Унапређење услова за развој и промоцију пословног и инвестиционог амбијента, а мере остварења циља: унапређење постојећих и развој нових производних и прерадничких капацитета; унапређење инвестиционог амбијента кроз стварање базе података и инвестиционалним потенцијалима, лакацијама и подршка инвеститорима и умрежавање постојећих привредника; инфраструктурно опремање радних зона, а пре свега се мисли на изградњу целокупне саобраћајне и водоводне мреже, фекалне и кишне канализације, трафостаница, електричне мреже...

Приоритет број два је Туризам, први циљ је развити интегрисан и аутентичан туристички производ за који су мере остварења: развој туристичке инфраструктуре (сигнализација, категоризација сеоских туристичких домаћинстава и промоција туризма); брендирање „Дестинације за краљевски одмор“ што би подигло видљивост и значај Тополе на туристичкој мапи Србије као значајан туристички потенцијал и туристички производ Србије; развој и промоција интегрисаног туристичког производа уз повећање туристичке понуде Тополе, а самим тим и едукације представника сеоских домаћинстава и угоститеља на теме туризма и трендова, што ће повећати и запосленост; формирање градског језгра у старом центру Тополе, уређење блока око Визиторског центра, чиме би се проширила туристичка понуда, а већ је урађен идејни пројекат који треба реализовати. И овде су предвиђени интерни и екстерни извор финансирања, а формирање и предлог мера је урађен од стране представника туристичке организације „Опленац“ и других релевантних учесника.

Приоритет број три је инфраструктура. Први циљ је унапређење водоснабдевања, а мере остварења су: Извођење система за праћење губитака у водоводној мрежи и реконструкција исте, изградња водоводне мреже у сеоским насељима и индустриским зонама. Други циљ је унапређење постојеће локалне путне инфраструктуре и израда неопходне пратеће документације и то кроз измену планске документације и реконструкцију постојеће и изградњу нове путне инфраструктуре. Трећи циљ је модернизација и јачање енергетске и телекомуникационе инфраструктуре, а планиране мере су: изградња додатних електроенергетских објекта и реконструкција нисконапонске мреже; изградња нове дистрибутивне пословне мреже и модернизација телекомуникационе инфраструктуре. Извори финансирања су интерни и екстерни. Предлог кључних приоритетних циљева је добијен од општинског одељења за урбанизам, ЈКСП „Топола“ и осталих релевантних субјеката.

„Топола“ и осталих релевантних субјеката. Приоритет број четири је Заштита животне средине. Први циљ је заштита земљишта и воде унапређењем управљања отпадним водама. Мере остварења за то су: модернизација и продужење комуналне мреже на територији целе општине; модернизација и повећање капацитета за прераду отпадних вода и изградња система атмосферске канализације. Други циљ је Зелена и чиста Топола, за коју су предвиђене мере: затварање постојећег уређеног санитарног сметлишта „Торови“; чишћење дивљих депонија; увођење система рециклаже и изградња трансфер станице; подизање свести и информисаности грађана о значају и предностима здраве животне средине; изградња зелене површине (формирање зеленог појаса) и подизање квалитета польопривредног земљишта. Извори финансирања су интерни и екстерни. Предлоге су дали ЈКСП „Топола“, општински службеници и остали релевантни субјекти.

Приоритет број пет је Развој друштвених делатности. Први циљ је унапређење услова за васпитно образовни рад. Мере остварења су: реконструкција, санација и опремање (проширење просторних капацитета) васпитно-образовних установа; изградња Дома за ученике са дрогадњом зграде Средње школе; оснивање Центра за таленте за рад са децом и младима. Други циљ је Побољшање квалитета образовања у складу са потребама привреде, а мере остварења су: увођење нових образовних профиле (прерађивач прехрнбених производа, енолошки техничар, машински смер); стварање услова за увођење високошколског образовање у Тополи. Трећи циљ је Створити квалитетан и јединствен културни производ, а планиране мере су реконструкција постојећих и изградња нових објеката културе и израда Стратегије развоја културе. Четврти циљ је Популаризација спорта општине Топола. Мере су: изградња спортске инфраструктуре (реконструкција и адаптација постојећих, изградња трибина, свлачионица, помоћних терена и изградња нових спортских објеката (сала, спортских терена, дечјих терена и сл.)); подршка активном укључивању младих у спорт (организација низа спортских догађаја и такмичења). Пети циљ је Унапредити квалитет и доступност услуга социјалне и здравствене заштите, а мере остварења су: мере популационе политике (подстицање рађања деце, вештачка оплодња, саветовалиште за родитеље, болни услови за младе у погледу родитељства...); унапређење система здравствене и социјалне заштите у Тополи (деоба са Центром за социјални рад из Аранђеловца); унапређење просторних и техничких капацитета социјалне и здравствене заштите (реконструкција и адаптација постојећих објеката, набавка опреме...); увођење нових услуга социјалне и здравствене заштите и унапређење постојећих (едукација и усавршавање запослених у здравству, нове услуге: дневни боравак, СОС телефон, саветовалиште за брак, проширење постојећих услуга, забрињавање одраслих и старих до смештаја у установу, решавање питања

ромске популације и избеглих и расељених лица). Извори финансирања су интерни и екстерни. Предлагачи мера су Општина, удружења, школе, представници Дома здравља и остали релевантни субјекти.

Приоритет број шест је Грађански активизам и побољшање квалитета живота и услуга за грађане. Циљ је повећати учешће становника општине Топола у активностима за унапређење квалитета живота у Тополи. Мере остварења су: директно укључивање грађана у предлагање буџета, пројеката, програма и сл., а грађанска иницијатива је веома битна у свим општинским сегментима. Други циљ је успостављање централног електронског система на локалном нивоу кроз пројекат Јединствено управно место, увођење е-управе и сл.

Координационо тело за спровођење Плана развоја је општинско руководство, а Одељење за локални економски развој је координатор спровођења Плана. Након усвајања Плана од стране Скупштине општине, потребно је урадити Средњорочни план развоја и остале документе (локалне акционе планове) у складу са усвојеним Планом развоја. План може да трпи промене, њих иницира Општинско веће, а Одлуке о његовој изменама усваја Скупштина.

Новица Ђоковић из Доње Шаторње, заинтересовани грађанин, поздравио је све присутне и рекао је да је у претходне четири године био одборник и укључивао се у неке ствари које се тичу данашње теме. План је добро урађен, у складу са постојећим стандардима на нивоу Републике, али да стално има примедбу на остале акте везана за саму општину, јер у њима увек недостаје нешто што је конкретно, јасно дефинисано и орочено, нешто што ће стварно да се уради. Овај акт ће усвојити Скупштина општине, али је питање оптималне организације и реализације свега. Има пропуста, али је начелна поставка и не може много да се мења. Ставио је следеће примедбе:

1. Што се тиче уводног дела, код водопривреде, четири године намеће проблем да се евидентирају сеоски водоводи на територији пет села у Горњој Јасеници. 3.000 људи пије воду са система који је урађен, али није технички припремљен. На том Шаторачком водоводу је 750 прикључака, вода је техничка, старији је од тополачког, а никада није евидентиран. За изградњу водовода у Блазнави је потрошено 400.000 €, 150 кућа је на систему, а никада се не помиње;
2. Има једну дилему везану за SWOT анализу. Ако би се појавио инвеститор који би отворио неки индустријски објекат и имао потребу да запосли 300 радника, 25-40 година старости, да ли би Топола то могла да понуди као ресурс? Сматра да је немогуће. Развој општине тог типа треба да се заборави, а константно се смањује број становника;
3. Сугерирао је да се заштити село, да би људи остали у својим селима, а не да се селе у Тополу и остављају домаћинства и постојећу инфраструктуру. То мора некако да се осмисли. Сеоски туризам је добра солуција, али да би деца остала на селу, треба их убедити да је боље да то раде на свом имању, него да ради код неког приватника;
4. Навео је пример успешне грађанске иницијативе крајем августа 2020. године коју је једва успео да „угура“ у буџет, да се обезбеде средства за пројекат реконструкције и изградње новог водовода и канализације за подручје пет села Горње Јасенице. У Шаторњи канализација постоји још од 1955. године за потребе тадашње школе, млекаре, амбуланте и још неке објекте огледног центра Горња Јасеница. Временом, на њу се прикачило још 100 кућа. Још је у функцији, али често запуштује и излива. Једва успевају да то реше. Нема евиденције да она постоји. Постоји могућност да се искористи део средстава од 3.500.000.000 € које доноси Кина, да се прошире постојеће водоводне и канализационе мреже. Везано за ту донацију, помиње се 60 општина и градова, али се не помиње Топола. Зашто? Да ли је проблем у недостатку пројеката? Топола са својим буџетом не може ништа, а да би се добила средства од Републике неопходни су пројекти. Генерално, нема много планске документације. Изгледа да пројекти постоје једино за Биоскоп и за уређење градског трга код Визиторског центра, који би ставио као приоритет.
5. Што се тиче туризма, обавестио је присутне да је Економски факултет још пре 10 година урадио „Мастер план планине Рудник“ чију су израду платиле све општине које се наслажају на Рудник. Снимљено је стање и сви потенцијали са акспекта економског развоја и туризма. Тамо нема ништа, ни стазе за шетање. Све постојеће воденице (има их бар 10) које су исхраниле Карађорђеву војску су разваљене и срушене, а представљају историју и традицију. Много идеја се већ налази у том Мастер плану;
6. Код могућности довођења високошколског образовања, предложио је да се види могућност да се у Тополи отвори одељење Историјског института из Београда са 4-5 истраживача и историчара, јер је срце нове српске историје управо у Тополи и у Аранђеловцу. Вероватно би то финансирала Република. Сви су сведоци да се отварају архиви. Нико нема благе везе шта се заиста догађало и шта је истина. 2015. године је био у Вишевцу, кућа у којој је рођен Карађорђе је потпуно запуштена. Она припада Рачи, тако да би у сарадњи са њима, то могло да се поправи. Могло би да

- се отвори и одељење још неког факултета из Београда. 30 студената је довољно за Тополу. Дом ученика је добро дефинисан. Мора у школи да постоји чиста специјализација за неко занимање, као нпр. енолог или код прерађивачке индустрије, нешто што ће привући ученике;
7. Што се тиче брэндирања, Топола мора имати нешто што је само њено.
 8. Осврнуло се на спорт. Шаторња је имала фудбалски клуб од 1934. године, али је он угашен и не функционише већ пет година. Тренутни начин организовања фудбала је неодржив. И они клубови који постоје, имају пет играча из села, а остали долазе са стране и плаћају их. Предложио је да се оформи Лига малог фудбала. За такав тим је потребно 7-8 играча, а играју четири и голман. Силне паре нелегално прођу кроз спорт. Закон о спорту каже да клуб може да се финансира из буџета само ако има све категорије, а после јавног позива дотације добију сви клубови који се јаве. Ту мора све детаљно да се изанализира и да се направи концепт који ће да буде одржив.
 9. Треба да се врате сеоске спортске игре, где би се у периоду од маја до краја јула пријављивале месне заједнице са организацијом. Ту би биле и жене и деца и старији ветерани. Раније су то биле манифестације са 1.000 људи. Вероватно ће то сада бити много мањи обим, али ће да оживи месне заједнице.
 10. Највећи проблем грађанског активизма је како људе натерати да сквате да могу да делују. Од 18.000 становника ове општине, 17.000 не зна ништа о функционисању Општинске управе. Изгубили су осећај да су битни, а треба да имају значајну улогу у креирању сопственог живота. Да би се покренуо тај грађански активизам, неопходно је да једна екипа из кабинета председника Општине иде по селима и прича људима о њиховим правима и начину да их остваре. Да се организују радионице. Постоји проблем и у раду месних заједница. Све се свело на личну комуникацију председника. Савет МЗ Шаторња се није састао три године, а предвиђено је да на основу Статута општине све МЗ ураде своје интерне Статуте и да се ако се не одржавају седнице, поставе повериеници. Питање је ко може да изгра ту причу да се то упристоји, да се заиста формирају Савети МЗ и да сви захтеви за потребе села долазе од њих, а не из Општине или од неког одборника. Путеви су се градили на основу личних договора и никде се није урадило, а да иза тога стоји цело село. Први пут је почетком фебруара 2018. године на Општинском већу донета Одлука о путевима на територији општине који ће да се наспају, крпе или асфалтирају. Тражио је информацију колико је испоштована та Одлука до краја те године, али никада није добио одговор. Сматра да у Општинској управи треба да постоји лице које је задужено за рад месних заједница и које ће свакодневно бити у контакту са њима.

Милан Вукићевић, члан Комисије, напоменуо је да је План развоја кровни документ и да ће се на основу њега све то детаљно разрадити кроз локалне акционе планове, оперативније и рационалније. Ове године ће се радити и Средњорочни план, који је веома битан. Осврнуло се на стављене примедбе:

1. Што се тиче сеоских водовода, то је наведено у Плану развоја, у приоритету број 3 – Инфраструктура, код циља Унапређење система водоснабдевања, као трећа мера – изградња у реконструкција водоводне мреже у сеоским насељима и индустријским зонама.
2. Уколико се појави инвеститор, чињеница је да Топола нема радника. Све ће се учинити да људи остану, али нема гаранција. По званичним подацима Топола има 22.000 становника, али их је по садашњој процени око 18.000.
3. У оквиру сеоског туризма, у плану је категоризација сеоских туристичких домаћинстава, обуке о таквом тренду туризма се налазе у Плану.
4. Канализациона мрежа по Плану обухвата целокупну територију општине Топола, са свим њеним месним заједницама. Колико зна, постоји пројекат за спорт и за зграду Општине са којима се конкурисало, а реализован је један пројекат везан за снимање комуналне инфраструктуре. Јесте проблем то што Општина нема много планске документације и то је у SWOT анализи и представљено као велики недостатак.
5. Што се тиче „Мастер плана планине Рудник“ признао је да заиста није упућен, али ће сваквако погледати. Много ствари су предвиђене Планом, али се све морају разрадити и операционализовати.
6. Средња школа у Тополи прошле године је имала 471 ученика. Постоје разни образовни профили. Историјски институт или нека друга одељења факултета у Тополи јесу назначени у Плану, али је за то потребна законска процедура. Остаје питање колико је општинско руководство спремно да доведе неко издвојено одељење факултета у Тополу.
7. Бренд тек треба да се разради. Много је већи проблем што не постоји туристичка сигнализација, а ту може доста да се уради и да се Топола туристички значајно испромовише.
8. Што се тиче активирања спорских клубова, Планом је и предвиђено организовање што више спорских такмичења и догађаја. И сада се из буџета Општине издвајају средства за клубове, за спорских такмичења и догађаја.

- школски спорт и за инвестиције у спорту. Локалним акционим планом за спорт би могло да се дефинише шта ће се тачно радити у току једне године.
9. Како би се активирала села, могли би поново да се организују тзв.сусрети села, али то је веома тешко, није неизводљиво.
 10. Што се тиче иницирања грађанског активизма, План развоја ће вероватно многи да критикују после, а он је био објављен на званичном сајту Општине и сви грађани су имали могућност да дају сугестије. Што се тиче грађанског активизма, нешто се започело на том пољу прошле године. Тренутно се реализује пројекат родне равноправности у који су укључене жене са села. Генерално, учешће грађана је можда свега 2%. Питање је који је проценат људи који су ишчитали Нацрт Плана развоја за 15 дана. Како да постоји иницијатива? Конкретно, на ово (Нацрт Плана) могу да се дају иницијативе.
 11. Колико је упознат, председници Савета МЗ су редовно долазили у Општину и подносили захтеве и планове које се односе на њихове месне заједнице. У Општинској управи не постоји радно место – референт месне заједнице за све наведене послове које је сугерисао господин Новица Ђоковић, али послове за све месне заједнице раде општинска одељења у складу са својим надлежностима.

Давид Пајић, преседник Комисије, рекао је да је кључни проблем то што је народ у протеклих 16 година навикнут да не учествује и онда нема ту свест да то треба. Сада, због Ковида, било какво окупљање наилази на осуду. Предложене сугестије су на месту. Што се тиче малог фудбала, активно се већ организују турнири. Постоје темељ и основ за формирање Лиге, али мора да се дефинише на озбиљнијем нивоу. Опет је ту проблем лоша информисаност људи, а немају ту свест да треба да предлажу. У сваком месту би требала да постоји једна индивидуа која ће своје време да жртвује и да се посвети томе. Ко год се прихвати да буде председник Савета МЗ, не може то да буде само на папиру. То тражи жртву, рад и залагање.

Драган Николић из Горовича, заинтересовани грађанин, рекао је да је био одборник Скупштине општине Топола у периоду 2004-2008. Сматра да је тадашње руководство Општине закинуло МЗ Горович 2006. године за 160 метара асфалта, јер у папирима стоји да је урађен 1 км пута, а у пракси је 840 метара. Што се тиче Нацрта Плана развоја дао је следеће сугестије и предлоге:

1. У оквиру развоја пољопривреде предложио је да се уради нека Студија која се односи на резидбу воћа и крчења врзина, јер воћари то грање масовно пале, а могло би да се прерађује и прави пелет. Требао би да се направи погон за производњу пелета, јер је пелет гориво будућности. У Италији отпад са њива и воћњака се даље прерађује. Могла би да се да нека субвенција неком приватнику да запосли 20-30 радника у производњи пелета, а не да се прича о неким мини хидроцентралама и увођењу Јасенице у цеви. Винчани имају по 10-15 хектара воћа и сво градње износе и пале на међама. Неки нису заинтересовани да то грање искористе, али могу да га прераде и проследе даље на неке депоније;
2. Топола слови као туристичко место у које долази добра посетилаца. Предложио је да се направи пројекат за обнову Карађорђевог града који је уништен у Тополској буни, у сарадњи са Православном црквом и Републиком и Министарством културе. Треба да се чува та културна баштина.

Милан Вукићевић, члан Комисије, одговорио је на примедбе Драгана Николића рекавши да:

1. Први предлог је добар и требало би га само разрадити у неки план или боље у програм пољопривреде. Постоји мера – повећање и унапређење прерађивачких капацитета. Ту може да се планира и набавка поменутих машина.
2. Карађорђев град уопште није у Плану развоја, зато што је то историјско наслеђе и Општина Топола нема права да ту ишта ради без дозволе надлежног тела за заштиту историјског наслеђа, осим да га уврсти у туристичку понуду и организује обиласке.

Давид Пајић, председник Комисије, сложио се да је идеја око даље прераде грања добра, али да би можда било боље субвенције дати сваком регистрованом газдинству које се бави воћарством да купи сецкалицу. Та машина кошта око 1.000 €, тако да свако може своје грање да преради и да га искористи за ложење котла.

С обзиром да остали присутни нису имали коментар, јавни увид је завршен.

Записничар
Љиљана Милетић

ПРЕДСЕДНИК КОМИСИЈЕ

Давид Пајић